

KOLOZSVARI KOZLONY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
Piacsor 452 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délen.
Ára évenként 3 ft. o. é. Hirdetés: ár: négyhasábos sorért először 7 kr., második 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középtetű, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, július 21-én 1862.

(D) Lapunk utóbbi számában a „Különféle” rovat alatt közreadtuk a „P. Lloyd” tudósítását azon fogadtatásról, melyben az államminiszternél gr. Tol-dalagi és Maager urak, mint az erdélyi országos vas-ut kérelmezői részesültek.

Az egész, a mint olvasóink emlékezhetnek, oda-ment ki, hogy az államminiszter ur mélyen hallgat-tott, a küldötteknek szó nélkül meghajtotta magát. Az ajak tehát nem beszélt, hanem a mimiká-ból azt lehetett kivenni: „az erdélyi vasutnak aláz-szolgája!”

Azon nagy bizalmatlanság, melylyel a magyar közvélemény ezen diplomata politikai irányát kíséri, éppen nem csoda ha nem is vette ezen hallgatást beleegyezés gyanánt.

A mint a brassói iparkamara feliratában eléggé fel van fejtve, Erdély ezen közvéleményével homlok-egyenest ellenkező akadályoztatásokat, s a kérdés örök bizonytalanságát azon balsorsának köszönheti, hogy illetékes képviselte, ezen kiválság a magyar királyságot illető tárgyban nem nyilatkozhatik, és éppen ezért kétszeres felelősség fekszik azokon, kik az ország befolyását kezökre vették.

Egy kérdés sincs közelebből, mely körül az országos közvélemény nemzetkülönség nélkül oly világosan nyilatkozott volna, mint a vasut kérdése körül; itt már a kolozsvári vonal elejtése által nem-csak a magyarok és székelyek érdeke volna sértve, melyekre talán kevesebb figyelem fordítottik; de sértve a magyar királyság minden nemzetéi. És ha az aradi vonal pártolását azzal indokolják némely lapok, hogy a kormány e vasut kérdésének eldön-tése által az angol közvéleményre kíván hatni, mire a jelen conjuncturák közt szüksége van: az nagyon furcsa állítás, s mi alig hiszszük, hogy egy nagy-hatalmasság saját országainak s népeinek érdekét néhány angol töképezés érdekének rendelje alá. Éppen azért ezen oknak mi kevés fontosságot tu-lajdonítunk, s ha a politikusokat gyermekeknek néz-hetnők, még több érvényt látnánk azon állításban, miszerint a bécsi kormány csak azért sem akarja a várád-brassói vasutat, mert a magyar közvélemény e mellett nyilatkozott. De ily gyermeki visszatorlást sem tehetünk fel egy kormányról, annyival kevésbbé pedig, mert alig hiszszük, hogy a jelenlegi világ-politikai viszonyok alkalmasnak mutatkoznának ily ingerkedések cselszerűségének igazolására.

De éppen azon nagyszerű előkészületek, melyek Keletet már is a leendő események színteréül jelöl-lik ki, azt tanácsolják, hogy oly vasut állítsassék a monarchia végpontjain, a mely a stratégiai igé-nyeknek mindinkább megfeleljen.

Hogyan könnyíti Ausztria lehető keleti hadjá-ratát egy a határszéleken elvonuló vonal, melyet egy betöréssel az ellenfél seregei fölcsedhetnek, s a köz-lekedést s gyorszállítást megsemmisítik, holott ez a mostani hadjáratoknál életkérdés?

Nincs miért sokat beszéljünk e kérdésről, ez már az irodalom terén teljesen ki van merítve; senki sem is vitatja már azt, hogy a kolozsvár-brassói vasut mindenféleleg fontosabb a birodalomra nézve is, mint az arad-szebeni; ezt magok a miniszterek, sőt azt hiszszük maga az államminiszter sem hozza kérdés alá; hanem hogy mégis ezen vasut elébe ho-gyan gördítetik annyi akadály, annak okát nem fej-tegetjük, nehogy valakik ok nélkül gyanúsítsunk.

Annyi igaz, hogy a szebeni vonal még kiűn is tetemes akadályokba ütközik; a moldva-oláh köz-vélemény ellene van a szebeni vonalnak, s nem is fogják engedélyezni az azzal kapcsolódó vonalt az ottani kamarák; hanem talán azok előtt, kik ez ügyet halogatják, azon távol remény lebeg, hogy egykor a porta megint kivívja magát s az oláh-földön megint ő fog parancsolni, s akkor másképp lesz minden.

A politikában meszsze lehet az igaz számítani, s egy vasut felépítése is évekbe kerül; hanem az is igaz, hogy az erőltetett és közvélemény- s közérde-ellenes vonaloknak jövője nem nagyon biztos s ugyan-csak alá van vetetve az eseményeknek.

A nagyvárád-brassói vasut elejtésére nézve azt is hallottuk legfőbb okul felhozatni, hogy ezen vo-nalra nem kaptak tőkéket, pénz nélkül pedig építeni nem lehet.

Nincs semmi ellenmondásunk azon állítás ellen, hogy a pénzügyi kérdés körül a szebeni vonal pár-tolói sokkal több ügyességet fejtettek ki mint a ko-lozsvári vasutvonal érdekének képviselői; annak sem mondunk ellene, hogy talán lehetett és kellett volna ezen szerencsétlen vasut kérdésének-biztosítá-sára nézve több sikert kiküzdeni, s különösen an-nak pénzügyi feladatait kellőleg biztosítani; azonban a kolozsvári vonal fontossága éppen annyira fekszik az állam, mint az ország érdekében, és az is bizo-nyos, hogy mielőtt az uralkodó Felső a szebeni vonalt mellőzve, a nagyvárád-brassóinak adná az elsőiséget és a concessiót, azonnal lenne pénz, azon-nal concurrálnának arra éppen úgy az angol töké-pezenések is, ha már csakugyan az volna a kérdés, hogy a magyar vasutak, angol töképezések kezébe kerüljenek mulhatlanul.

Concurrálnának pedig annál inkább, mert ne-kiők csak az kell, hogy az állam biztosítsa a be-fektetett töke kamatát; egy ily vonal mellett pedig, melyet az összes magyar királyság pártol, s mely e mellett az összes osztrák monarchia érdekében áll, legbiztosabban adhatja az uralkodás az állambizto-sítás kezességét, mert a nép örömet hordja az oly terhet, melyet saját érdekeért hord.

Mig azonban az államminiszter ur hallgatása nem fejez ki teljes tagadást, s habár ismerjük ezen férfi mindenhatóságát ügyeink felett, azt hiszszük mégis, hogy ezen kérdés végeldöntése nemcsak az ő rokon- vagy ellenszenvétől függ.

Annyit megjegyezzünk, hogy az erdélyi vasut megtagadása nagyon is nem remélhetett követke-zménye lenne azon szelidebb hangulatnak, melyet az osztrák magasabb politika újabb magatartásában ven-ni jónak látott vala.

Kérdésen kívül látjuk, hogy az erdélyi vasut le-hető megtagadásával ama bizalom, melynek helyre-állítását a kormánykörökben is szükségesnek ismer-ték el, nagyon is meg fog rendíteni, s ez az egy kérdés van, hol Erdély népei egyet fognak érteni; ez a kérdés, mely még Maager urat is megtanít-hatta arra: mit ér az anyagi kérdések terén is egy királyság autonómiaja? mit ér a magyar nemzet egész területének alkotmányos és más országoktól független jogi állása?

Ugy hiszszük, a mennyiben Erdély lakóinak ezen közös életkérdésünkbe vágó ügy körüli hangu-latát igen könnyen kivehetjük, hogy a nagyvárád-brassói vonalnak az arad-szebeniért leendő feloldó-zása ellen minden nép és réteg közvéleménye óvat-jelentene, s e részben is a brassói iparkamara fel-iratának tökéletesen igazat adunk.

De visszatérve a dolog elejére, mindamellett, hogy az államminiszter ur nagyon is sajnálta a szót a nagyvárád-brassói vonal mellett antichambreiro-zóktól, úgy látszik, hogy maga a kormány sem törte el a pálcázat ezen vonal felett.

A pesti hivatalos lap bécsi levelezője ugyan is azt írja, hogy igaz, mikép a kormány a két pálya közül annak adja az elsőiséget, a melyik hamarabb mutat fel töképenzt, s a szebeni vonal pártolói az an-goloktól várnak pénzt, itt azonban nagy baj van; mert az angolok a hitelintézettel nem tudnak kial-kudni, magának pedig a hitelintézetnek nincs kedve e pályát tovább építeni; a másik nagy baj pedig az, hogy a miniszterium nem hajlandó az arad-sze-beni pályának kamatbiztosítékot adni, a nélkül pe-dig a mostani időkben aligha vállalkozik valaki. Egyébiránt e levelező azt írja, hogy a fenförgő mi-niszteri terv szerint az arad, fehervár-szebeni vonal-ból, Fehervárról melléknak kellene menni ugy Kolozsvárra mint Brassóba, s a mellékvonal azzal akarják pártolni, hogy az erre vállalkozónak kamat-biztosítást adnának; de e terv sem kielégítő, mert így a vasutvonalról a székelyföld ki lenne zárva és azon felül egy ily vonal sem felel meg az ország-védelem hadtani feladatának. Egyébiránt, a mi leg-

főbb, ő Felsőge még ez ügyben nem határozott, ki-nek legmagasabb szava fogja ezt eldönteni.

Tehát nehagyjuk még azt, hogy a nagyvárád-brassói vasut kérdése el van ejtve.

Utóirat. Az éppen most érkezett „Sürgöny” táviratilag azon fontos hírt hozza, hogy az **erdélyi vasut ügye el van döntve.** Mind a két kér-déses vonal meg van engedve, az építés sorrendje a pénzeszközök létezésétől függ.

Az erdélyi vasut ügybeni kérvény.

(Folytatása és vége.)

További bizonyítás végett bátorodnak alólirottak még felemlíteni a következőket:

1) A fenebb előadatok mellett, kereskedelmi és nem-zetgazdasági szempontokból — minden ismétlést kerülve — csak a cs. kir. szaktanácsos Beke és urnak 3. alatt tisztelet-tel idezart, épp oly találó, mint kimerítő emlékiratára utalunk.

2) A kérdés technikai oldalát illetőleg, az államkor-mánytól kiküldött s azóta elhunyt minisztertanácsos Ghega, mint bizonytalanság legilletékesebb tekintély véleményadásában eléggé ki volt mutatva, hogy a nagyvárád-brassói vonal a bodzai szoroson át minden rendkívül nehézségek nélkül kivihető. Ellenben ezt nem lehet állítani a verestoronnyi vo-nalról, főként annak Oláhországban folytatásánál, a hol a tégel el csaknem legyőzhetlen akadályok tornyosulnak egy vasut építése elbe, a hol annak további folytatásánál is a Duna áthidalása oly lényeges akadályokat gördít, melyek-nek leküzdése évekbe terjedhet.

3) Politikai tekintetből a nagyvárád-brassói vonal kiszámíthatatlan fontossággal és nyomatékkal bír, eltekintve attól, hogy ezen vasutvonal által éppen azért, mert az egész országon az észak-keleti határokig átvonul, a nyilván-nyos köz gazdaság minden irányban jelentékenyül könnyebbít-tetik: nem lehet felreismerni, hogy csak éppen ennek átvile-le által az Erdély és az összes monarchia közti megszag-gatott kötélek szilárd s elválaszthatatlanná változik, midőn ezt az ország minden nemzetségei mint éveken át ápolat kívá-natuk teljesítését a legörvendetesebb s halásabb érzelmekkel üdvözlendik. Ehez járul még a naponként égetőbben előtér-be lépő keleti kérdés, melynek megoldásához Ausztriának bi-zonyul a legfontosabb hozzá szólalója lesz; és e részben a kérdéses vasut minden esetlegék közt a legnagyobb jelen-tőséggel bír.

4) Pénzügyi tekintetből tisztelettel alólirottak bátor-kodnak megemlíteni, hogy Erdély azon 12 év alatt, hogy a jelenlegi adórendszer alkalmaztatott ez országba is, gazda-gon vett rész abban, hogy az államkincstár védelme alatt nemcsak a monarchia többi tartományai számtalan vasutal-lattattak el szükségképpen képpent, hanem még a Dunahajó-zásra és az osztrák Lloyd gyámloltására dus összegek fordít-tattak. Az elutasíthatlan egyenjog követeli, hogy a sor ke-rüljön el már Erdélyre is s ez ország kereskedelme s mü-ipara, mely a szomszéd tartományok túlszárnyalása által napról napra hanyatlak, végre már egy vasut által felsegit-tessék. Ez azonban csak egy történhet meg, ha egy valódi egész Erdélyt átfutó vasut az államkincstár által illendőleg biztosítatik a végett, hogy annak legrövidebb idő alatti fel-építése valószínűsöjön. Az államrészéről illő segélyezés nél-kül nem fog soha egy erdélyi vasut is létesülhetni, s az arad verestoronnyi vonal sem fog a nélkül soha megépülni, ha bár az engedély sürgetői eddig, könnyen kimagyaráz-ható okokból, a kincstár részéről kamatbiztosításról vagy subventioról még nem tettek említést.

E tekintetben azon előbb említett sajnálkozás a felett, hogy az Erdélyt és idők óta illető alkotmány most hatáson kívül van helyezve, s az ország képvisellete, valamint ennek állása a birodalom képviselétéhez nincs elrendezve, most kétszeres fontossággal lép előtérbe. Az ország kilenczvezred-re nem akarja az arad-verestoronnyi vonalt, s ellenmond ezen vonal engedélyezésének s gyámloltásának, mint a mi az országnak kevés hasznára van. Ha már a töképenz és üzérkedés nem szűnik meg folyvást ezen vonal mellett agi-talni, ugy ez csak arra mutat, hogy az ország közvélemé-nye, a hasonlíthatatlan nagyobb többség, mely e vonal ellen van, országképviselati uton alkotmányos kifejezést nem nyer-het. Mert ugyan ki vehetné akkor magára a felelősséget, hogy ezen vonal gyámloltása mellett szót emeljen, a mi annyit tesz, mint egy részét az adónak, melyet Erdély népe az államkincstárba beszoigáltat évről évre, örök időkre ezen népesség akarja elleni céllra fordítani.

Mi nem ismerjük felé azt, hogy a pénzügy mostani állapotja az államkincstár kimelését teszi szükségessé, s hogy a nagyobb vagy kisebb segélyezési összeg kérdése egy er-délyi vasut ügyben nagy nyomatékkal bír, azonban e néz-pont még sem lehet eldöntő. . .

Minden tartomány részére engedélyeztettek vasutak elég segélyezési összegekkel az államkincstáról a nélkül, hogy más tekintetek forgottak volna fenn, mint ezen országok szüksége a nevezett közlekedési eszközre, s az ajánlott vas-utak észszerűsége. Az elutasíthatlan igazságosság követeli most, hogy Erdélyre nézve is hasonlóan járjanak el, s ezen ország amaz összegből, melyet 12 év óta az államkincstárba beszoigáltatott, más koronartományok példájára egy orszá-

gos vasutvonal építésére nézve a szükséges arányban részesüljön stb.

5) Minthogy végre ezen erdélyi vasut külföldi folytatása által nemzetközivé válik, annak irányja a érintkezési pontja lényegesen függ attól, a mit a szomszéd Moldva-Olah-országok fog határozni saját vasutának irányára nézve. E tekintetben tiszteltet alólítottak biztos adatokra támaszkodva állíthatják, hogy a most ülésező egyesült moldva-olah-országi kamara által kevés idő alatt engedélyezett azon vasutvonalon kívül, mely Galacztól indulva s az egész moldvai területet átmetszve egész a bukovinai katarokig irányul, az említett kamarának tárgyalása alatt áll egy 1860-ban a vasut ügyben kinevezett bizottság munkálata, melyben egy giurgevo-, bukarest- buzeo-foksáni vonal van indítványozva, kapcsolatosan a már engedélyezett fenebbi vonallal. Ha e vonal — a mint várni lehet — a kamara elfogadja, akkor oly vasuthálózat létesül, mely Bukarest mellett keleti Oláhország s Moldva minden városait, valamint Ibrailat, Galaczt, Moldva fővárosát Jassyt, Giurgevo, Foksán, Buzeo stb. városokat köösönös összeköttetésbe hozza. Az erdélyi vasut csatlakozása a Bodzán át ezen hálózathoz mi nehézségbe sem ütközik, midőn Buzeo város a moldvai területen csak 10 mföld távolságra esik az ausztriai határponttól, a Bodza szorostól. Nem lehet kételkedni azon, hogy ezen összekapcsolás a Moldva-Olahfejedelemségek részéről a köztűti s keleti Erdély közt fenálló élénk kereskedelmi s műipari forgalomnál, valamint a kölcsönös jóakaratú szomszédi viszonyainál fogva a legelőkeltebben fogna üdvözlöttni s a legmegelőzöbben ápoltnak. És minő kilátás nyílnék Erdély s Magyarország kereskedelmi, műipari s nemzetgazdasági előmenetelére nézve két nagy vasuthálózatnak u. m. az észak magyarországiak Nagy-Váraddal, a debreczeni, kassai stb. forgalmi piacokkal és a Moldva Oláhok Bukuresttel, Jassy, Ibraila és Galacz stb. a bukovinai határokig — összeköttetés által. mig nagyobb látkörben a pesti és bécsi összeköttetési vonal által egy új, nem képzelődéseken alapuló, hanem valóban nagyszerű világherkedelmi pálya nyílnék nyugot Európá és Kelet s az északi Oroszország közt Ibraila és Galacz által? Ezen valódi oly könnyen érvényesítő viszonyokkal szemben, mit nyújthat a mesterkelti arad verestoronyi, bukaresti csernavodai vonal? A mi névszerint Oláhországot illeti, ott mostanig ez ország kormányánál s kamarájában a verestorony-bukuresti vonalról soha szó sem volt, mert ezen vonal Oláhországra nézve épp oly hibás, mint az arad-verestoronyi Erdélyre nézve, midőn az az ország helybeli szükségére nézve igen kevés becses bir. Nem nyugati Oláhországban s nem is a bukurestli összeköttetésben fekszik az erdélyi kereskedés és műipar fontossága. Ez-knek főirdekpontjai Oláhország keleti részében vannak, Moldvában, Galacz és Ibraila duarévparti városokban, a Dunapartján s a szemben fekvő Bulgáriában.

Ezen igazsághú, s az ország valódi szükségét kifejező előterjesztésekre s ezen ügy elutasíthatlan szükségességére s siető voltára támaszkodva bátorokodunk legalázatosb kérésüket ismételn, méltóztassék Főléged legkegyelmesebben elhatározni, hogy az erdélyi vasut Nagy-Váradtól Kolozsváron a Küküllővölgyén, Brassón és a Bodza szorosan át vitessék Oláhországba; maradván halál a legmélyebb tisztelettel cs. kir. ap. Főlégednek legalázatosabbi szolgál Meisner C. L. a déli vaspálya tanára s tületi főnöke. Brassó városának s kerületének képviselője. Maager Károly, a brassói kereskedelmi s iparkamara elnöke. A brassói kereskedelmi s iparkamara, valamint Brassó s kerületének, Fogaras, Medgyes s Seps-Szent György városok, valamint Köhalom, Medgyes, Három- és Csikszékek képviselője.

Bécsben, jul. 3-án 1862.

Az orsz. gazdasági-egylet következő felhívást küldött szét!

Az erdélyi gazdasági-egylet igazgató választmánya folyó évi május 5-én tartott ülésében elhatározta, hogy Kolozsvárt és ezen kívül vidéki tagjainak közreműködése mellett az egylet területén több fiók termény-tárlatot rendez, melyek a kolozsvári központi termény-kiállítás megelőzik. A minnek következtében fiók termény-tárlatot rendeznek: Maros-Vásárhely, Nagy-Enyed, Torda, Dézs és Zilah.

Az igazgató választmánya a kolozsvári termény-tárlat idejét november 1, 2, 3 és 4-dik napjaira tűzte ki, mely napokon a tárlat délelőtt 9 órától délután 4 óráig nyitva leend.

A tárlaton a mezői gazdasági, haszonkertészeti terményeken kívül még fel nem dolgozott nyers gazdasági iparcikkek és némely kisebb kertészeti eszközök is képviselve lesznek.

A tárlat következő hét csoportra oszlik:

I. Gabona-fajok. a) Kalászosok: búza, rozs, tönkölly, árpa, zab. b) Törökbuza, köles, baricska.

II. Takarmány- és olajnövény magvak, festő és fűszer-termények. a) Takarmány magvak, u. m. fű, lóher, búkköny, baltacsim sat. b) Olaj magvak, u. m. repce, len, kender, mák sat. c) Festő és fűszer növények, u. m. buzér, csillang, komló, anis sat.

III. Haszonkertészeti növények. a) Hüvelyesek, mint borsó, paszuly, lencse. b) Gyökösök, gumósok, mint burgonya, répa, murek, petrezselem, hagyma sat. c) Káposztafajok.

IV. Gyümölcs. a) Nyers gyümölcs: alma, körtve, szőlő, dió sat. b) Befőtt gyümölcs.

V. Borok. VI. Nyers iparcikkek. a) Rostos növények: len, kender, szálban vagy kihevelve. b) Gyapjú: mosott és mosatlan állapotban. c) Selyem: gubók, matollált selyem. d) Turó, vaj, sajt. e) Olaj, méz, viasz, szurok, tőzeg sat.

VII. Kertészeti, szőlőszeti kisebb eszközök: mint ollók, kések; a borra nézve szesz, savanyrmérők, csapok sat.

Némely tárgyak könnyebb megítélhetése végett a beküldendő mennyiség és minőségére nézve a rendező bizottság szükségesnek tartott bizonyos mértéket, módot jelölni ki; így a kalászosokra nézve, hogy a kiállító egy fajtól

8—10 kupát állítson ki, és ezt rendes gazdasági modorban megtszított állapotban; a törökbuza nézve, minthogy ez a megállított kiállítás idejére annyira nincs kiszáradva, hogy szemes állapotban a súlyra nézve összehasonlítani lehessen, az ideit termésből csős törökbuza küldendő bé, a miből a szemek nagyságát, tömörségét véve tekintetbe, a bizottság az összehasonlítást megteheti. A takarmány-magvakból 3—5 font; a gyümölcsből egy-egy fajtól legalább 6—10 darab; borból egy fajtól két üvegen legalább egy félkupa küldendő be.

Ezen programhoz mellékelte s a kiállító nyilatkozatát magába foglaló rovatok ivre beírandó, például: *)

1. búzát illetőleg, a 2-dik rovatba, hogy őszi vagy tavaszi, fehér vagy veres, kalászos vagy kalásztalan; a 4-dik rovatba, a föld minőségét köztűti, agyagos vagy könnyű; mikor volt trágyázva, mennyit adott holdja=1600 □ ölben; sorban volt vetve vagy szórva, és más ide tartozó viszonyok megemlézése; ugyan ez áll a rozsrá nézve is.

2) A repcére nézve a 4-dik rovatba, hogy szórva volt vetve vagy sorban s megkapálva, midő tulajdonságú földben, hány magot adott sat.

3) A hüvelyesekre nézve, milyenek a borsó, paszuly, hogy korai vagy késői, karos vagy gyalog, sokáig eltartó, könnyen fő sat.

4. A gyümölcs, hogy fája minő földben termett, hamar terem-e, termékenysége; boni vagy külföldi eredete, valódi neve, táj elnevezés; mikor érik, fája tartos-e sat.

5. A borra nézve, hová való, melyik évbeli termés, miféle faj-szőlőből, talaja sat.

6. A selymet illetőleg: miféle tojásból, egy lat után mennyi gubót nyert, hány lat gubó után egy lat selymet sat.

A kiállító egyszerűsind nyilatkozatja, hogy küldeményét visszaköveteli, vagy a kiállítási költségek fedezésére kisorsolás végett a tárlatnak engedi át, megjegyezvén, hogy a bizottság a név szerint vissza nem követelt küldeményt a tárlat tulajdonának tekinti.

Végre a beküldendő rovatok ivet lakása megemlézésével aláírja. A rendező bizottság a küldeményeket, melyek a gazdasági egylet titkokna Nagy János szállására címzendők, october 24-ikeig fogadja el.

A jutalomdíjak állanak ezüst, bronz érmekből és dícsérő oklevelekből.

Mután a t. cz. gazda közönség ismeri a kiállítások feladatát és az ezek rendezése által elérhető hasznát és előmenetelt, a gazdasági egylet meg van győződve, hogy hazánk gazda közönsége megragadja az alkalmat és saját magunk iránti kötelesség érzet- és az ügy szeretetétől indítva, buzgalommal mindent elkövetend, hogy becses küldeményeivel a tárlat érdekességét és becsét emelje.

Az erdélyi gazdasági-egylet igazgató választmányától. Kolozsvárt, július 12-én, 1862.

B. Huszár Sándor, alelnök. Nagy János, titkok.

Konstantinápoly, jul. 7. 1862.

Ma jul. 7-én szememláltára égett le a Kassámpasa külvárosnak mintegy fele. Stambulnak szép két háromemeletes háza még ma is nagyobb részt fából építvék; nem esoda tehat, ba a tűz benők oly ellenállhatatlan harapódzik tova, miszerint csak Allahot, vagy a jó sorstól lehet várni egy ily baleset megelőzését. A mai tüz félnapig tartott s csak az Arany-szarv tengerből hullámain szakadt meg a lángfolyam. Az oltás banulatos ügyetlenséggel történik. A kirendelt tűzoltók csapatokint rohanokn esaklyákkal az utcákön végig, s a vész színhelyére jutván elkezdnek piszkálgatni, némely a tűz közepében levő házat; mig más részüik alig pár akónyi viztartalmu rézmedecével fut elő, s meglehetősen hosszú szivornyából formaserinti permetetget fecskendeznek a lángok közé, mitől azok még vidámabban lobognak. Százszennyi nép ácsorogja körül a tüzet, mely minden segélynyújtás nélkül csak a változmányokat figyeli. A kiállított katonaság hasznolt tesz, csak a tűz közepédtől bátrán néhány ölnyre, mikor a nép is futásnak ered, de néhány lépésnyire újra megáll. Az égő telep lakói a föltötte emelkedő kicsi kampo (török temető) ciprusz lombárai alá vonultak, s kivált a törökök megmentett batyukira ülve, bült közönynyel nézték hajlékaik hamvadását. A török szépnem közül sokat lehetett látni szivarra gyujtva, vagy a vásárszerű gyűlekezésben árult fagyalt és esemegenemlékek élveze kedélyesen társalkodni. Csak imitt-amott rikoltott fel egy-egy banya, vagy hullatott esendes könyeket egy érzékeny fiatal nő. Egyetlen jámbor muzulmán láttam, ki gyepre kuporodván csibukját futta, mig vörvörös könnyelt szeméin a veszteség föltötti fájdalom tükrözödött.

Legiletelenebb volt itt az európai mitvelt kereszténység magaviselete, kik mintegy népmulatságra csödlölve, jökd-vilknek szabad futást engedtek; kacagással kísérték a legtragikusabb jeleneteket. Valóban csak a török egykedvűségnek köszönhető, hogy dévájágnakért méltólag nem lakoltat.

A veszély nagysága a zultant is a helyszínére igézte, ki Ibrahim basa közvetítésével rendezte a vész elhárítását; a véletlen szerencse közbejötték kevés sikerrel.

Alkonyatra eiesendült a szél, mire a tűz terjedése is megszűnt; mire volt alkalmam megcsodálni a török fatalismust; mert egy osmanli igazbívő azt mondá: No hát ennyi volt az egész; ennek meg kellett történni, így volt elrendelve.

Mindamellett a biztonsági rendőrség már megtiltotta a fából való építkezést, oly nagy sikerrel, hogy ma is láthatni két-három emeletes falazakat újból emelkedni. E megrögzött szokás a vakesetre való speculáción alapul; építnek risicóra; ha esetleg husz év alatt meg nem ég a ház, a befektetett tüke kamatok kamatjával sokszorozódva fordul meg; ha hamarabb ég meg, csak a várt nyereség vesz el; ha éppen ujdonoz ég meg, no ez aztán fatum. És e fatum Konstantinápoly különböző pontjain minden nap ismétlődik.

Dr. O. J.

Marosvásárhely, július 16-kán 1862.

Utolsó tudósítasom óta a színházi játékrend következőleg folyt le: kedd július 1-jén az esős idő miatt a játék

*) A kikhez ily táblázat nem küldetett, ezen utasítás alapján kéziratilag is elkészíthetik.

elmaradt. Szerdán jul. 2-kán Hunyadi László igen csekély számú közönség előtt adatott. Csütörtökön jul. 3-kán Albisi jutalmán: Leányvásár Debrecezenben népszim-mü Harai Victortól, közepes számú közönség előtt meglehetősen tetszésben részesült. Szombat július 5-dikén Zsidó hölgy nagy opera szép számú közönség előtt a színházba, s nagy tetszéssel fogadtatt. Vasárnap jul. 6-kán Dalos Pista alkalmat azert vetettet elő, hogy közönségünk a kedves Szőlősi nővérek kecses tánczban ismételve gyönyörködjek. Közönség szép számmal. Kedd július 8-kán Dalma. Üres színház. Szerdán jul. 9 kén Boérné jutalmán: Libapásztor. Ismét üres ház. Csütörtök jul. 10-kén Lucica. Nem különben üres ház. Szombat jul. 12-kén Az Is-ten hegyi székely leány, Szigligeti Paulayné jeles színészünök javára nem találkozt a közönség tetszésével, mely különben szép számmal gyűlt egybe s a jutalmazottat több ízben megtapsolá. Vasárnap július 13 dikán a rosz idő miatt a játék elmaradt. Hétfőn jul. 14 kén. Tékozló a kis számú közönségnek rendkívül tetszett, mit leginkább Komá-romi (Bálint) jeles játékaának s kifogyhatlan jó humorának tulajdonitunk. Kedd jul. 15-kén Ernani. Igen sikertelt operai előadás, mely bizonynyal több közönséget érdemelt volna. Alig hiszszük, hogy a napi költség ez este fűdőzve volt. Tóthfalusi szép baryton hangja mindinkább feltűnővé lesz.

Éppen most veszem a „Kolozsvári Közlöny“ tegnapi számát, hol egy inót kelt levélben a többek közt az olvasbat: hogyba sept. 18-ig is oly teli házak lesznek, mint eddig — akkor meglehet az igazgató az ottani közönség pártolásával elégedve. Szeretnők a t. levelező urtól megkér-seni, melyek valának azon teli házak, mikor mi több mint 2 heti időközről éppen arról referálunk, hogy a darabok a rosz idő miatt részt elmaradtak, de legtöbbször csekély közönség előtt kerültek színe? — Ironiának ilysmi meg-járja — de a valótól igen távol van. A vidéket pedig ne is említse t. levelező ur, mert a Gr. L. M. családján kívül, a színház megnyitása óta alig látunk mást. Igaz ugyan, hogy Vásárhelynek szép vidéke van, s ezen vidéki jómódu föld-birtokosoknak talán némileg kötelességökben is állna a ma-gyar színészetet tehetőségük szerint pártfogolni. Azonban mi fájdalommal vagyunk kénytelenek nyilvánítani, hogy mi a színházban a vidéket éppen nem látjuk repraesentálva.

D. K.

Torda, július 14-kén 1862.

Tisztelt szerkesztő ur! E lapok tordai rendes levelezője meg fog bocsátani talán, hogy kaszámát borozdájába vágva megelőzőm öt tudósítássalom termény-tárlatunk felől.

Gazdasági egyletünk azon helyes és igen fontos ren-dekezés, hogy termény-tárlatát az egész országra terjesz-se ki, t. i. hogy Erdélyt gazdasági területekre ossza, ná-lunk is igen élénk pártfogásra talált, anynyal is inkább, mert a megtartandó tárlatok egyikének központjánl éppen városunk jelöltetett ki. A gazdasági-egylet a tárlat előleges utbaigazítása s a rendező bizottság megalakításával te-kintetes Nagy Ferencz tanár, Puhl Ignác és Meltzer Samuel urakat bízta meg, kik felszólítván Aranyosszék és Tordamegye birtokosait, e f. hó 12-én a kasinó termében gyűlést tartottak, s azonnal meg is választák az elnök- rend-, örök-, pénztárnok- és jegyzőket. Elnöktől közö-rajtsra Nagy Ferencz tanár ur kérésttel fel, kit azonban — fájdalom — nem tudunk megnyerni, mert nem lesz hon éppen akkor, mikor idejét leginkább igénybe venné a tárlat elhelyezése. Helyette b. Kemény István kérésttel fel; rendezők lettek Aranyosszék részéről Szentpáli Ignác; Tordamegye ré-széről K. Papp Miklós; a város részéről Harmath Kris-tóf, egyszersmind pénztárnok is és Timbus József; jegy-zők Érsek Elek és K. Papp Miklós.

A rendező bizottság jegyzőkönyvet véve fel, magát megalakultnak nyilvánítá, melyről legközelebből jelentést is teend a gazdasági-egyletnek, azon kérése mellett, hogy an-ak idejében küldötteleivel tárlatunkat is tekintesse meg.

Nem hagyhatom emilités nélkül, hogy nemrégiben ha-zánk legjelesb pyrotechnikusa Ulrich József ur a Szeche-nyi ligetben tűzjátékot rendezett, melynek legnagyobb rész jövedelmét bazafias készséggel a liget és a zenekar részére ajánlá fel, s ez által mindkettőn nagyot lön segítve. Mint halljuk, Ulrich urat tollunk távozta után sajnálatraméltó csapás érte Kolozsvárt, minden közszelte explodált, s kára a 4000 frtot is meghaladja; ez esetre leginkább azért kívá-nom figyelemessé tenni a közönség-t, hogy a kiknek inkább módjukban van, segéljék kiépülnie baját azon derék jó gon-dolkodásu emberek, ki jobb napjaiban készséggel ajánlá fel szolgálatát. Adakozásukat e lapok szerkesztősége is el-fogadja.

A megyei bizottság — a papíron — meg van alakulva, összesen 87 tagot számlál, melyek közül 61 magyar, 24 olah és 2 szász atyánkfia van.

Mikévdőlünk a nyár folytán még egy előadást fognak rendezni a termény-tárlat költségeinek fedezésére, ba jól va-gyunk értesítve Ponsard „Pénz és becsület“ című drámá-ját választák, mely annak idejében a franciaia akademia jutalmát nyerte et. 1848.

Székely-Udvarhely, július 9. 1862,

Tegnap városunknak egy igénytelen, egyszerű s mégis több tekintetben nevezetes polgárát kísérté nagy és fényes néptömeg az öröknegyalom helyére, kinek nevét hazaszer-te ismeretessé nem tenni, a valódi érdemről megfeldekezés búrne nélkül, lehetlen. Neve: Körmündi József, ki csiz-madia mesterséget folytattán, tudományos képeztetést nem nyerhetett; azonban értelmességéről, józan felfogásáról s becsületességéről eléggé tannuskodnak azon megtiszteltetések, a mikben öt részesítették azon testületek, melyeknek tagja volt. Ugyanis a ns. csizmadia czéhben czébmesteri, a hely-beli ref. egyházban megyebírói, a városi tanácsban tanácsosi hivatalra emelte a közbizalom, s mindeniket közm-gelége-dés szerint viselte több évig. Élete 88 évre terjedt, melyből 66-ot töltött mint nős, és özvegy. Volt három neje, és egyiktől sem maradtott gyermeke. Becsületes gondolkodás-módját bizonyítja azon eljárása is, hogy ámbár első nejétől

Nem lehet, hogy az emlékezet fonalára ne fűzzem mint drága gyöngyszemet s a jók emlékében fel ne elevenítem azon nagy és nemes áldozatot, melyet itt Uzonban a ref. egyház kebelében T. Tatrai Sándor ur és nője Benke J. lánya asszony végreteleltél elzött 5 évvel a népnevelés oltárára tettek le. A nagylelkű nemes pár azon színdar bitól lelkesítve, miszerint a népboldogságot megalapítani, erkölcsi életét felvirágoztatni, s nemzetiségünket az elkorcsosulástól megmenteni, csak is a vallásos népnevelés által eszközölheti: egy fitánót fizetésének fedezésére 12 ezer darab cs. kir. ezüst buszast alapítványkép tevének be azon szerény öhajzással, hogy bár végreteleitök értelme szerint ezen nemes intézvényök mindkettőjök elhaltával lépend életbe, mégis ha a nemes megye egy ezülszereti iskolabázat épít, s abba egy mforzett jó tanítót hoz, készek a hagyományozott 12 ezer mforintnak 6 százalékos kamatját azonnal még életükben évenként a tanítónak fizetni.

És most talán azt hiszi a f. olvasó, hogy e ref. egyház 125 erőteljes s nagyobbszintű vagyonos családjának minden tagja fellelkesülendő és összetett vállakkal siet felépíteni a tudomány és szent teplotomát? hogy ennek kebelében mihamarabb a 60—70 iskolázandó gyermekek imádnivalóan tanulják az Istent, szeretni felebarátjokat és áldani a nemes szívről jövőket? Csalatkozik, ba azt hiszi; mert mi ma is ott állunk, hol ezelőtt 5 évvel; a mi gyenge lelkesülés szikrája akkor a népkelében felgyúlt volt, az is elhervadt, nincs iskolaház, nincs benne tanító! Csak még egy néhány jobb gondolkodásúnak kebelében pislog egy jövő nemzedékben fektetett remény szikrája, mikor egyházunkra is jöni fog egy jobb kor... vagy a nagyszerű elkölési halál...

Azounbau ezen lágyemelegség, mely a megye részéről a végbágyomány irányában mutatkozik, az említett nemesebilit bágyományozó párt nem hogy lehangolta, sőt még nagyobb áldozatra lelkesíté; mert egy az idén keletkezé pót végrendeletikben ugyan a népevéleés ügyének előmozdítására a fentemlített czélra itt Azounban a legszebb utczában és helyiségen fekvő díszes épületekkel ellátott s terjedelmes veteményeskerttel környezett benső lakatliküket, ahöz tartozó 58 köbfejtű első osztályú jó szántóföldekkel, mindkettőjöknek balaluk n'ánra bágyományozták. Egy ily nemesszivű pár, kik szegény sorsból munka, szorgalom és takarékság által kiemelkedve ily kitűnő állást foglaltak el, s csaknem minden világi szerzeményüket ily nemesezlára feláldozni készek voltak, bizony megérdemlik tőlünk a tiszteletet, *) s megérdemlik, hogy emlékkök az utókorra is követeendő példál fenhagyassék, s a nyilványosság elő hozassék. Istén áldára legyen továbbra is hasznos életükben.

A mit a birodalmi német sajtó — Magyarországot illető — kormánypárt alakításról, annak célja, módja s kivethetőségéről, ezelőtt néhány héttel irogatott, úgy látszik, nem a léghől kapott hír volt, mennyiben ezen pártalakító program, több példányokban, megyénkbe is megérkezett s az a jelenlegi megyei főbb hivatalnokok közt ki is osztottat, melynek egy másolatát ime van szerencsém bemutatni **).

A mit azonban ezen program terjesztéséről, s az ennek alapján megkezdett párt-alakításról — illetékes helyekről — hallottam, az a pártvezérnek, ki a zászlót kezébe vette s szélnek eresztette, nem lesz örvendetes, mert eddigelő nagyon gyéren mutatkoznak a „választottak”!

Vigan peng a kasza mindenfelé, jele, hogy aratunk, a kinek t. i. en mit... Őszi gabonánk reménységünkön felül fogja megtölteni csir- és bambárainkat; a kik már nyomtattak, mind elégtelen nyilatkoznak, de tavaszi termésünk különösen árva és zab, a rendkívül nagy szárazság

Szerk.

*) Minthogy ezen programot mindjárt a bécsi lapok után köze-
völt, fölsőlegesnek látjuk most ismételni. Ebben a feltétel az, hogy
mindem lemond az alkotmányvesztés elméletéről, és hogy Magyar-
ország területi épsége érintetlenül hagyatik, Erdély s Horvátország vi-
szint azután határozatánál el, hogy Magyarországnak Ausztriaihoz vi-
szi megállítottat. Ezen feltételért az aláíró kötelezi magát arra mun-
dára, hogy a birodalom közös ügyei, közösen tárgyaltsanak, s egyete-
resen nyilatalt adassanak. Az 1848-i törvények koronázás előtti tör-
vényekkel által revideáltassanak stb.

Szerk.

Színészeink, meglehetősen veszteséggel, Aradra mentek; tehetőseink fürdőkre távoztak, s mindenki azon van, a ki csak teheti, hogy a városi port és meleg napokat, a kedves falusi étellel cserélje fel, ha csak rövid időre is. Így most városunk s társaséletünk nagyon kihalt, zajtalan lett.

— Kormányzó önmaga — a „Korunk“ szerint — vasárnap délelőtt Bécsbe utazott.

— Városunk egyik orvosa, dr. Kálmán Izidor ur,

közvetlen orvosi segítség nyújtása végett falura vitetvén, a b-hunyadi országos útvonalon műtőszerei elveszték, minél fogva említett orvos ur nevében ezzel közüdmásra hozatik, hogy a különben is csak szakemberek által használatos sebészeti eszközök becsületes megtalálójá és visszaszolgáltatója illő jutalomra számíthat,

— A Londoni kiállításon Kolozsvárra két kinttettetés esett. Fröhlich Vilmos érmet kapott az erdélyi mézért, miután Erdély Florája képes Európa legjobb fajai mézét elő állítani. Bányai Károly vegyes kereskedőnk, ki a pesti egyetemén végzett okleveles gyógyszerész s a bécsi polytechnum növendéke, s ott a Mohl gyógyszerzertárában e térer mint segéd, szép ismereteket szerzett, most általa előállított illatszereieiről dicsérső oklevelet nyert, a mi annál bizelgőbbrel néve, mert az egész ausztriai birodalomban a kiállított cikkek ezen osztályából csak őt érte a kinttettetés. Illatszere a pesti előleges birálatnál már jó sikert arattak, s minthogy a mint halljuk, most szándékszik készítményeit nagyobb mérvben állítani elő s forgalomba bocsátani, czélyszerűnek véljük annak sorozatát ismertetni olvasóinkkal: 1) Victoria arcz- és kezkenőde. 2) Hajnevelő erdélyi virágomade. 3) Hajdiszító Vennsomade. 4) Hajerősítő erdélyi medvezsír pomade. 5) Huszár beretvátkozó szappan. 6) Erdélyi növénybajmosó. 7) Palota füstölő. 8) Magyar nemzeti bajszipodró. 9) Armortaria szájvíz. 10) Erdélyi gyógyvizek pezsgőpora.

— Julius 17-én az államtanács elébe terjesztetett a budget kérdése már 1863 dik évre is, s a mint a bécsi lapok általában írják, a pénzügyminiszteri előterjesztés leverő hatással volt a képviselőkre. Az államminiszter bevezető szónoklatot tartva, melyben kiemeli, hogy az államtanács most sem lehet kiegészített, mert Erdély országgyűlése az előkészítletek késése miatt nem hívathatót össze, s a jövő közigazgatási év elejeig nem is remélhetni annak összehívását. Így tehát fictioe juris a szűkebb Reichsráth megint bővebb lesz, hogy megszavazza az 1863 dik évi adót, mely nemhogy szállana, de még emelkedik. A mint az „O. D. Post“ írja, az idei budgetben megállított 92 millió hadiordinarium, ezen javaslatban már 35 millió extraordinariummal van megalapadva és így 1863-ban a deficit összege 93 millióra emelkedik, az 1860-i sorsjegyek által csak 58 millió lesz fedezve, s így 35 milliót újból hitelezni kell. A „M. Post“ kiemeli, hogy Plener ur a nem rendszerbe belviszonyokra utait, s kérdi e lap, ha szemrehányás akart-e ez lenni, az összes kormány, miot olyan ellen, mely a magyar kérdést illető politikát vezeti? Im a lapok mind által, hol, hol a baj, de a birodalom inkább fizessen deficitre deficitet, hogy sem a magyar jog visszaállítassék; így látszanak sokan gondolkozni, mialatt szegényül s pusztul az állam.

Nyílt-úvás. Ez év július hó folytán egy néhány román aju polgár, ők tudják micsoda rendelethöl vagy sugalat folytán egy kérvényt adtak be helyt lakó szolgabíró Halabó Sándor urhoz, melyben kéri az egész helység nevé-
ben, hogy minden hivatalos ok mán román nyelven legyen szerkesztve; mert, más nyelven semmit el nem fogadnak. Hogy a románok saját nyelvöket szeretik, azt ben-
nök becsülni lehet és kell, hanem megjegyzés nélkül nem lehet hagyni, hogy a helyt lakó szolgabíró ur ezen kérvényt mi-
dön átvette felterjesztés végett, miért nem vette tekintetbe azt, hogy e helységnek birtokosai magyarok, kik $\frac{2}{3}$ -ad részét birják is az egész helységnek, és aláírva egy által-
sinos, mely eljárást ellen óvásunkat hirlap úján nyilvánít-
kötelességünknek éreztük. Eperjesy László.

FRANCZIAORSZÁG. Páris, jul. 15. Semmi kétség, hogy Vichyben valami nagy meglepés készül, melynek igazi jelleméről bajos aug. 15-e előtt valamit megtudni, miután csakugyan meglepésnek kell lennie. Az említett napon azonban a császár, a ki máskor soha sem töltötte névnapját Párisban, egy oly beszédet fogna a diplomatáknak tartani, mely az ismeretes új évi beszédekénél semmivel sem állana hátrább. Addig alkalmasint teljesen sikerülni fog az egyetértés Oroszországgal, míg e pillanatban a tervezett szövetség feletti alkudozások szintetelni látszanak, a mi azonban nem akadály, hogy a két udvar egymásnak legjobb barátja ne legyen. Ezen szerencsés barátsági viszony következményeit mindenekelőtt a lengyelek fogják érezni. A francia császár annyit már mondott Czartoriský herczegnek, hogy a herczeg és társai elégedjenek meg a Konstantin nagyherczeg által vitt engedelmekkel, miután Franciaország most nem tehet többet Lengyelországrt.

A mit a „Patrie” Napoleon császárnak az orosz csárral és porosz királlyal leendő találkozásáról írt, szoros összefüggésben áll a fenebb érintett vichy-i titkokkal. Minden egy leendő congressusra mutat, melynek célja lenne Ausztriát és Olaszországot egymás iránt végleges állásba hozni.

A mi az uralkodók találkozásait illeti, az nagy valószínűséggel meg fog történni a helyétül részint Köln-t, részint pedig Badent említik. Arról is van szó, hogy Victor Ema-
nnel meg fogná látogatni a orosz királyt.

A „Kreuzzeitung“-nak írják: Hogy az olasz királyságnak Oroszország általi elismertetése annyit jelent, mint szövetség Orosz- és Franciaország között, épp oly bizonyos, mint az, hogy ezen szövetség tárgya mindennekelőtt a keleti kérdés, és hogy ebben Olaszországnak is szerep van adva.

Igazolják e nézetet a következő hírek is. Egyik szerint Leuchtenberg herczegnének idősebbik leánya, a ki október 4-én 21 évet tölt be, Olaszország koronaherczégéhez fogna nőül adatai. A másik hír szerint egy orosz császári herczeg — alkalmasint Mária nagyherczegnő fiai közül valamelyik, mert azt állítják, hogy nem a czár testvére — volna Ferdinánd Miksa főherczeg helyett a mexikói trónra kijelölve. Ez utóbbi hírről még határozottabban értesítik a „Köln Ztg“-ot, melynek Párisból, jul. 15-éről ezt írják: Miután Ferdinánd Miksa ausztr. főherczeg a mexikói trónt visszautasította, a francia kormány politikája most már Leuchtenberg hg. legidősebb fiát, tehát az orosz császár unokájcscsét, s nem testvércscsét Mihály nagyherczegzet szemelte ki Mexikó leendő uraközlőjéül.

Legfelsőbb körökben azon tervezéssel foglalkoznak, hogy a cs. herceget egy senatusconsultum 14 éves kora beteltével nagykorúnak nyilvánítsa, s már mostantól kezdve teljes udvartartást készülnek a császári hercegnek berendezni.

Az „Indep.“ azon nem igen valószínűtlen hírt közli, hogy III. Napoleon, ausztriai császár ö Felségéhez sajátkezű iratot intézett, melyben újból ajánlja Velence átengedését.

OLASZORSZÁG. Turin, jul. 14. Ratazzának a kamara mai ülésében tett s Garibaldinak a francia császár elleni kifakadásait tárgyazó interpellatorira adott felelete terjedelmesebb kivonatban így hangzik: „Köszönetet szavazok Alfieri és Boggio uraknak, kik interpellatiónk által lehetőségessé tették, hogy Garibaldi tábornoknak a francziák császára, s következőleg a franczia nemzet ellen is (nem! nem! — igen! igen!) intézött szavai a miniszterpadról vizsautasításának. Igen uraim, azon szavak a franczia nemzetet is sértik. (Jobbról zaj). Kérem uraim, ne vágjanak beszédembe! Mindenkinek joga van azon szavakat magyarázni, én részemről így magyarázom, mint lelkiismeretem engálja. Lehetetlen most már határozottan felelni Gallenag ur kérdésére. A mennyire a dologról tudomásom van, Garibaldi tábornok, a paiermói nép megnyugtatósa céljából tartott beszédében sértő kifejezésekre engedte magát ragadtatni a francziák császára ellen. E szavakat a távirat nem közölte. Hogy azonban azok sértők voltak, ezíránt a közvélemény a lapok és a kormány közei csak egy néző

velények, árapok és a kormány közölte csak egy helyen vannak. Nagy elégtétellel szolgál tehát nekem, hogy azok ellen tiltakozhatom, s oszthatom Boggio ur nézeteit ki itt bizonyosan az egész olasz nemzet érzelmeit tolnia csolta. Az olasz nemzet nem tűrheti, hogy azon férfiú, ha hazánkban oly nagyszertű szolgálatokat tett, sértő szavakkal illetessék; azon férfiú, kinek egyedül köszönhetjük, hogy Olaszország elfoglalásája helyét a népek között, ki legközelebb is kieszközölte, hogy Oroszország hazánkat elismerte. Az olasz nemzet csak elismeréssel lehet e férfi iránt és Garibaldit tábornok szavait csak fájdalommal fogadja. Most a szónokok külön kérdéseire akarok felelni. A kormány igen jól tudta, hogy Garibaldi tábornok, midőn Caprerában hajóra szállt, Palermoba igyekezett. E gondolatát azonban a tábornok a kormány egyetlen tagjával sem közölte. Ebből kitűnik, mily egység volt a kormány és Garibaldi között. Egyébiránt senki sem akadályozhatta őt abban, hogy Siciliába utazzék. Mint minden olasz polgárnak, neki is korlátlan szabadságában áll lakhelyét ott tinni fel, hol neki tetszik. Sajnálom, hogy Garibaldinak szavai Palermóban a prefekt jelenlétében mondattak. Ezt táviratilag tüstént tudattam az elnökkel: azt írtam neki, hogy megfoghatatlan előtér miként nézhetne nyugton ezen izgatást. A prefekt azt felelte, hogy beavatkozni nem akart, magaviseletét azonban leveleiben magyarázta meg nekem. Védelmet tehát be kell venniünk. Ha hibázott, a kormány ismerendő kötelességét. (Helyes). Egyébiránt nem képzelhetem, hogy Garibaldinak szádekában állott volna ellenséges indulatú tanúsítai a kormány iránt. Hiszen ő maga is az egyetértés érdekében szolt kijelenté, hogy Olaszország érdekeit veszélyeztetni nem szándoka. Bármilyek legyenek is, nem a tábornoknak, hanem azoknak érzelmei, kik őt környézik és nevével visszaélnek, a kormány minden intézkedést megtett, hasonló madások ismétlődése ellen. A kormány felelős a következőkért és nem is mulasztandja el kötelességét. Erről kamra biztos lehet. (Helyeslés).

Az „Unita Politica“ írja: Garibaldi, kiről jelentett volt, hogy 4-én elhunyt Terminbe, már visszajött, miután kirándulását Cefalura is kiterjesztette. Mindkét város lakosságához beszédet tartott s szóról szóra ezt mondotta: „Oroszország elismerése kettős gyálazat Olaszországra nézve. Egyrészen, mert ez a Bonaparte által eszközölt elismerés megalapítja Olaszország feletti protektorátusát a vérfoltos eszterházi hernek, a párisi nép mésszárlójának, a ki Olaszország országos részeiben a rabló csapatokat fenntartja; másodszor, mert az elismerés egy gyáva engedékenységgé árná a lón megvárólva, t. i. a lengyel iskola feloszlattása által, minnek következtében ama nemes keblt ifjak kénytelenek elhagyni Olaszországot, a hol menhelyet találtak volt.“

A „Lungolo“ az elismerés sokat emlegetett feltételeiről szólva, határozottan tagadja, hogy valami olyan feltétel léteznék, mely Róma status quo-ját biztosítaná. Ellenkezőleg, ugymond a „Pung.“ Oroszország meggyőződött az ismerést megelőzőleg Franciaországgal folytatott értekezésekből, hogy Olaszországnak teljes békélásra állítása a Róma, mint főváros birtoka által lehetséges.

Milano, jul. 17. A mai „Perseveranza“ írja: T nap este több egyén csoportosult össze, lámpákkal és lyakkal ellátva azon szándékkal, hogy a „Via del Monte poleone“ n levő francia konsul lakása előtt „Eljen G baldi! Ki a francziákkal Rómából!“ kiáltással menjenek. A menet az utczát egy szakasz nemzetőrtől találta eláll egy óra hosszágig maradt egy helyen, miatt a tolon mindinkább növekedett. Erre megjelent egy lovas száz melyet éljenekkel fogadtak; a tömeg feloszlott s a fák sok a Porta Garibaldihoz mentek. Egyéb következése volt ez eseménynek.

NÉMETORSZÁG. Berlin, júl. 13. Porosz lapok
ausztriai kormány azon törekvésének, hogy a német v
egyletbe lépjen, nem igen könnyű sikert ígérnek. A "K
Zig" szerint, ha Ausztria törekvéseit általában siker k

názhatja, e siker csak a vámeget felosztása lehet. Azon hitet, hogy Poroszország egy érdeket veszélyeztető védelem-rendszerbe hagyja magát kényszerített, a „K. Ztg.” hi-
álomnak tartja. A „Nat. Ztg.” Ausztria e lépését a porosz-
francia kereskedelmi szerződés ellenében tett sakkjátszának
nevezi, melynek megkísérlésére Poroszország nem tehet
egyebet, mint azt, hogy közzétesse a szerződéséhez
ragaszkodván, azt megelőző, véglegesen érvényesítse, úgy
hogy az legfőbb 1866. jan. 1-től kezdve teljes bályban
legyen. Ekkor ismét nagyszerű igazságokat tapasztalunk
a vámeget kebelében, de ha a vámegeti államok előtt
azon alternatíva áll, hogy vagy Ausztriával egyesüljenek,
mely körülmény természetesen a forgalomnak szigorú ellen-
őrzését előre feltételezi, és pénzügyi viszonyaitak bátor-
zotlan veszélyeztetni; vagy pedig, hogy pénzügyi viszonyban
maradjanak egy fizetésképes állammal, melynek magatartása
irányukban, mindenkor a legloyálisabb volt: akkor a vá-
lasztás se nem nehéz, se nem kétséges.

A porosz alkotmányos életet komoly válság fenyegeti.
Egy szabadlevél lap közelebről bizonyos miniszteri érteke-
zésre vonatkozva azon megjegyzést tette, hogy a kormány
érzi a szükségességét annak, hogy a hadügyi kérdés alkot-
mányos úton oldassék meg. E jó akaratú mondatot telkappa
a hivatalos „Sternztg.” a rá következőleg felel: „Tökéletese-
sen igaz. A kormány élénken óhajtja, hogy e legfontosabb
ügy aképp intézessék el, hogy az illetők jogai érdekeik-
kel összefüggésbe ne jöjjenek. Valóban igen szerencsétlen
alternatíva lenne Poroszországra nézve, ha azon szükség-
ség állana elő, hogy az egyiket meg kelljen sértetni a
másiknak megoltalmazásaért.” A „Sternztg.” tehát világ-
osan kimondja, hogy szükség esetében a jog áldozatul kell
hogy essék az érdekeknek. És a mikor egy hivatalos lap így
beszél, akkor csakugyan meg vannak számolva az alkotmá-
nyos élet napjai.

OROSZORSZÁG. Varsó, júl. 14. Ma reggel 9 órakor
a nagyherceg hitvesének fia született, kit Wacławnak (Ven-
czel) kereszteltek. E szerint az orosz császári ház az ujon-
nan született hercegnek lengyel nevet adott, mely a görög
kalendáriumban nincs meg. Oly eset, mely Oroszország év-
könyveiben még nem fordult elő! Hogy e hatást emelje, a
nagyherceg egy lengyel pórót vett dajkájul melléje. Áltá-
lagosan el van itten terjedve azon hír, hogy holnap az ostrom-
állapot meg szűnik. Dacára ennek, a tettek emberei
folyvást mozognak. Fenyegető iratok minden utcaszögleten.
A zsidókat felszólították, hogy a kormány által adott joga-
kat ne fogadják el, és a nemzettel való testvériséghez ra-
gaszkodjanak sat. A nagyherceg két politikai fogolynak
megkegyelmezett. A nagyhercegnő születés napján Varsó
főutczái egész fénytengerben úsztak. A legszabadlevélűbb em-
berek háza is ki voltak világítva. E barátságos tüntetés
folytán Konstantin nagyherceg a városi tanács tagjait ma-
gához hívatta, szíves köszönetét kifejezendő. Bemutatta nekik
gyermekét, és arra kérte őket, biztosítsanak Varsó lakossá-
gát a felől, hogy az ostromállapot nem sokára meg fog
szűnni. Megemlítte, hogy Varsó téved, ha azt hiszi, hogy a
merénylő orosz volt; a tettes lengyel. A merénylő még
nem vallott semmit, hanem ő (a nagyherceg) nem is igen
vágyik vallomásra sat.

Ujabbak. Turin, júl. 19. A kamara tegnapi
ülésében Durando hivatalosan jelentette Olaszország-
nak Poroszország általi elismertetését. A porosz kirá-
ly hétfőn fogadandja az elismert olasz királyság
követét.

— London, júl. 19. Az alsóház tegnapi ülésében
Lindsay közbenjárását indítványozott az ameri-
kai ügyben. Palmerston sajnálja hogy ez indítvány

tétetett s nem hiszi, hogy a déli államok helyzete
elég erős volna arra, hogy elismertetésük igazolva
legyen. Kéri a házat, bizzza a kormányra a közben-
járás alkalmas időpontjának megválasztását. Erre
Lindsay visszavette indítványát. Montagu lordnak a
mexikói kérdést illető interpellációjára Layard kö-
vetkezőleg felelt: A kormány Francia- és Spanyol-
országgal kezelt fogva akart cselekedni; néhány vá-
rost megszállani szándékozott, hogy Juarez elnököt
elégíteltre kényszerítse. Franciaország azonban azt
hitte, hogy Juarez kormánya igen erőteljes, valódi
elégíteltel szolgáltatására és hogy Mexikóban egy
erős monarchicus párt létezik. Franciaország új ter-
veket épített ezen feltevéseire, a melyek azonban
később hamisoknak bizonyultak be.

— Uj-York, júl. 8. Burnsike hadteste Rich-
mond felé nyomul. Az egyesületi csapatok kiűrtették
Yorktownt. Egy hivatalos kiáltvány áldozatokra hív-
ja fel a nemzetet, hogy a lázadás elnyomassék. A
külföld beavatkozását gyalázat nélkül elfogadni nem
lehet, azt vissza kell utasítani.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről
Július 21-kén: Nemzeti kölcsön 82 25. 5% Metalliques
70.85. Bank-részvény 799.—. Hitel-részvény 214.10. Váltó
Londonra 126.40. Ezüst 124.—. Arany 6.1.
Július 19-dikén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar
országi 72.25. Erdélyi 70.25.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(646) Sz. 815. 1862. Árverési hirdetmény

A marosújvári es. kir. sóhivatal részéről újból közudomással tétetik, hogy a marosújvári
fiscalitáshoz tartozó alább megnevezett realitások a számvárosi es. kir. kerületi pénzügy-
igazgatóság f. év július 8-án 8542 szám alatt kelt rendelete nyomán folyó 1862-ik év aug.
4-én reggeli 9 órakor a m.-újvári es. kir. sóhivatali irodában másodsor tartandó nyilvános
árverés útján három egymásután következő évekre azaz 1-ső november 1862-től kezdve
utolsó october 1865-ig a többet ígérőnek hasznosbérbe fognak adni.

A hasznosbérbe adandó realitások a következők:

1. A nagy koresma, szín- és istállóval valamint a 7 új paraszt család az ők csekély
pínezei szolgálattal.
2. Az ugynevezett marosi koresoma.
3. Az ital árulhatási jog ararialis hajlék nélkül.
4. A piaci vám.
5. A marhavágó hid és szék, egy istálló, szénás kerítél és mintegy szekér szénát ter-
mő kis réttel.
6. A Maroson áthaljáró hidvám.

A kikiáltási egy évi hasznosbér térsen:

1. A nagy koresmáért	1490 frt. ausztr. pénzben.
2. A marosi koresmáért	560 frt. „ „
3. A szabad árulhatási jogért ararialis hajlék nélkül	440 frt. „ „
4. A piaci vámért	610 frt. „ „
5. A marha vágó hid- és székért	181 frt. „ „
6. A Maroson áthaljáró hidvám	615 frt. o. é.

Az árverés megkezdése előtt a contractus pontjai felolvastatnak és a vállalkozni ki-
vának 10% bányapénzt kötelesek letenni a kikiáltási árak szerint.

A bányapénz a többet ígérőnek csak a cautio biztosítása és a contractus megerősí-
tése után, a többi árverezőknek pedig rögtön a bevégzett árverés után fog kiadatik.

36 kros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok is fogadhatnak el, csak hogy ezek a szük-
séges 10% bányapénzzel terhelve, az árverési nap előestéjén 6 óráig bérmentve meg kell
hogy érkezzenek, később küldendők nem vétetnek tekintetbe.

Az ajánlatokat tartozik a vállalkozni kívánó vezeték- és keresztnévét, lakását, továbbá
ajánlatát minden igazítás vagy vakarás nélkül kitenni, valamint azt is kinyilatkoztatni, hogy
az árverés alapjául szolgáló kötelezettséget ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Az árveréshez csak azok bocsáthatnak, kik mint becsületes és feddhetetlen vállalkozó-
suknak megfélemlítő tudó emberek ösmertések, vagy ezt törvényesen bírják kimutatni.

A cs. kir. sóhivatal Maros-Ujvárt, július 15-én 1862.

(644) Sz. 2055. 1862. Hirdetmény.

Nemes Kolozsmegye id. törvényszéke részéről, az idei április 14-iki 237 számú bir-
det ményre vonatkozó, közhírré tették, miszerint alperes báró Bánffy Zsigmondnak Kor-
buly Bogdán 19,687 frt 50 kr. követelése végett eladatni szándékolt bánffy-hunyadi és
ahoz tartozó Sárvásár, Malomszeg, Nagy-Sebes, Jegeristye és Nyires helységekbe fekvő ösz-
vesen 247,415 frt 46 2/3 kr. o. é. becsült részfőzárjái idei június 24-én mint első árverési
határnapon el nem adathatván, azon jószágok idei augusztus 25-én d. e. 9 órakor Kolozs-
várt, ezen megyetörvényszék kiadó hivatala szobájában tartandó árveréskor, mint másod-
dik árverési határnapon a többet ígérőnek becsáron alól is el fognak adni.

Miről vásárolni szándékozik ezen törvényszéknek idei április 14-dik napján 237. sz.
alatt közzétett hirdetményre való utalás mellett értesítettnek a egyszersmind felszólítanak
a jelzalogos hitelezők, kik az előtérvezendő ingatlanokra zálogjoggal bírnak, hogy követel-
éseiket az ingatlanok eladása előtt annál bizonyosabban ide jeleítsék be, mivel különben
csak is önmagoknak tulajdonítatják ha a vétélár felosztása közbenjöttökön kívül fog
megejtetni, s abból, a mennyiben az netalán a követelések fedezésére elegendő nem volna,
nem részesítettnek.

Nemes Kolozsmegye törvényszékének Kolozsvárt, 1862.július 8-án tartott üléséből.

HEM HIVATALOS.

(642) A kolozsvári belvéthitt egyház és tanoda ajtóni 512 hold szántó és 142 hold ka-
szállóból álló közös birtoka, hozzá tartozó udvarbázsal, gazdasági épületekkel, aránylagos
koresoma joggal s 18 curialistával, a jövő 1863 év mártius 23-án kezdve 6 évre hasznos-
bérbe adandó. A bérleti szándékoztók 10% bányapénzzel elátandó írásbeli ajánlatokat meg-
tehetik folyó évi augusztus 26-áig egyházi pénztárhoz Filep Samunál (b. királyutczá-
ban 41 számú gr. Betulen Domokos ház), hol mind a feltételek, mind a kötelei addig is-
láthatók.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

(647)

Belső közepűtőzében 527 számú erősen épült kőház, melynek 7 bolthaj-
tásos szobája, 2 konyhája, 2 pinczéje és egy 8 lóra való nagy istállója, egy színe
és tágas udvara van, szabadkézből örökáron eladó. Értekezni lehet helyt a
ház tulajdonossal.

(640)

Egy nevelőnő

kerestetik a sz. udvarhelyi ev. ref. leánynevelőházhoz, kinek fizetése leszen 200 oszt. frt.;
s ezen kívül szállást, fát, gyertyát, s egy nemeselédet ad az intézet. A pályázni akarók bi-
zonyítványokkal ellátott folyamodásaikat folyó évi aug. 1-ig küldjék be Sz. Udvarhelyre
Bacsoni Ádám s. k.
ref. lelkész- és felügyelői elnökhöz.

(633)

Bethlenben ifjabb gróf Bethlen Ferencz udvarában van 300 veder 21 1/2
foku tiszta Silvorum eladó. Tudakozódhatni iránta ott helyben.

(613)

VIRÁGGYANTA (BLÜTHENHARZ)
a háziállatok terméketlensége ellen,
mint:

ménlovak, kanczák, bikák, tehének, disznók, juhok és kecskék.
A vele eszközölt kísérletek folytán mindig biztonságos hat, s azért legjobban ajánlható.
A raktárnak uraknál e szer jószágáról számos bizonyítványok állnak megtekintésre.

Ára: ménlovak és bikák részére 60 kr, kanczák, tehének, disznók, juhok
és kecskék részére 50 kr. osztrák értékben.

Továbbá:

Királyi porosz és a kirá-
lyi szász miniszterium
engedélyével.

Az utánzástól mint a bé-
lyeg tilalom által törvé-
nyesen megóva.

ónak találva több évi kísérletek által s egyszersmind a porosz király ő Felsége lóistállóiában, ő
Felségének vezérőrnagya s főlovászmestere ő nagyméltósága meghagyása folytán Willisen
ur sokszoros próbáinál, dr. Knauer I. osztályú gyógyszerész és az özszes királyi istállók
főlovrorsa elismerése szerint, — mindig:

LONAL: torok-mirigy, bélgyöres, étvágyhiány eseteinél, s különösen a lónak teljes épség-
ben s tüzesen tartására.

SZARVASMARHÁNAI: a vérteljesnél s a tehének felpuffadásánál (szeles has), kevés, vagy
rosz t. jelénél, melynek minősége ennek használata után meglepőleg javul, — tüdőbajoknál;
bornyuzás alatt ennek teheneknél alkalmazása igen előnyös, valamint a gyöngye borjuk is lát-
hatólag fejlődnek ennek beadása miatt.

JUHNAI: máj-metely elhárítására, az altest rothadásánál s más bajainál, hol a tehetlen-
séget tönkre teszi.

Kapható valódi minőségben:

Kolozsvárt: Wolff J. gyógyszer.; Szébenben: Zöhrer F.; Dézszen: Krémer Samu; Nagyvá-
nyán: Popp S.; Szász-Régenben: Ditrich és Wagner; Tordán: Welits Gabor uraknál.

(91)

A kedvelt, kellemes zamatu valóságos
Schneebergi növény-szörp,
mint elősmert eoyhítószert a hűlésből származott bajokban, u. m. a grippében, catharusban,
köhögéseknél, torokgyík- és gyuladásoknál, főleg a mell- és tüdőbajoknál; talátható

Kolozsvá tt gyógyszerész **WOLFF J.** urnál. Továbbá: Tordán Wolff Gabor gyógyszer.
Beszterczén Dietrich & Fleischer, Dézszen Krémer Samu, Segesvárt Misselbacher J. B. Lu-
goston Arnold József, Medgyesen Breiner C. Zalathán Mégai J. Szászvároson Spech Gusztáv,
N.-Bányán Horacek József gyógyszer., Szathmáron Turoczkó D., N.-Váradon Janky A. N.-
Károlyban Schöberl K. K.-Fejérvárt Sándor R. gyógyszer., N.-Szébenben Zöhrer J. F. Deb-
reczenben Föltel Nándor uraknál.

Egy üveg ára 1 frt 26 kr. osztrák értékben.

Egyszersmind a fentebbi megbízott raktáros uraknál még kapható:

TYUKSZEM-KENŐCS, a legjelesebb a maga nemében, **Schmidt** es. k. főorvostól.

Egy skatulya ára 23 kr. o. é.

Rr. Behr IDEGERŐSÍTŐ KIVONATSZERE az ideg és test erősítésére. 70 kr.

Dr. Walter ugynevezett **KELETI VIZE,** Londonból, a köszvénybe szenvedőknek. —

Egy üveg ára 1 frt 5 kr. o. é.

Stub-Alpei NÖVÉNYNEDV mell- és tüdőbetegségekben. Üvege 87 kr. o. é.